

Groga, ki se je metal z medvedom«, še marsikatero drugo slovensko hišo, morda prav takrat, ko bodo tudi turščico luščili, robkali ali ličkali. — Izmed »zgodovinskih povestic«, spisal J. St., je druga za naše čase in kraje premalo jasna. Duhovnik je pač moral imeti

ciborij pri sebi, ne samo jedne same sv. hostije. — Knjižico sklepajo Benedikove »Kratkočasnice in smešnice, nabrane iz vsakdanjega življenja«. Nekaj jih je že zelo znanih, pa jih človek še rad prebere. — Med prozajične spise so uvrščeni tudi pesniški proizvodi, bolj ali

Mohamedansko grobišče v Aleksandriji in Pompejev steber.
(Pogled od severne strani.)

manj umetno zloženi, kakoršen je pač njih vir. Hvalevredno je priobčevati jedrnate narodne pripovedke, v lepi vezani besedi pa so še zanimivejše.

Val. Bernik.

»Pekel« ali Tretja reč med štirimi poslednjimi. Slovencem za novo leto 1892.

spisal kanonik dr. Ivan Križanič. (Z dovoljenjem visokočast. kn. šk. lavantinskega ordinarijata.) V Mariboru. V založbi katol. tiskovnega društva. Tisek tiskarne sv. Cirila. — To je natančen naslov lični knjižici 64 strani, ki je izšla o novem letu in se dobiva v tiskarni sv. Cirila po 20 kr. —

Slovinci, ki ste lani po »Tekel-u ali Pravični tehtnici božji«, predlanskim pa po »Beli ženi«, istega marljivega pisatelja tako pridno segali, vzemite letos še »Pekel« srčno v roke! Upam, da ga ne položite iz rok, dokler ne prečitate vseh 19 odstavkov te poljudne razprave. Četudi se vsa razlaga naslanja na izreke sv. pisma in cerkvenih učenikov, vendar ni nikjer suboparna, vmes so vpletene kratke prigodbice iz vsakdanjega življenja. Nekateri izrazi so res le bolj pri murskih poljancih domači, a umevali jih bodo tudi drugi Slovenci. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru je natisnila to knjižico prav okusno in, rekel bi, skoro brez tiskovnih pogreškov. Prečastiti gospod pisatelj je po pravici imenoval v predgovoru ta svoj najnovejši spis Slovincem podano »zlató jabolko za novo leto«. Vzemí in preberi!

J. Voh.

»**Povesti**« slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo. Zbral in uredil Andrej Kalan, urednik »Domoljuba«. Ponatis iz »Domoljuba«. II. zv. Cena 20 kr. V Ljubljani, 1891. Založba tiskovnega društva. Tisek »Katol. Tiskarne«. Str. 120. Dobiva se v »Katoliški Bukvarni«. — O tem zvezku velja večinoma to, kar smo rekli o I. zvezku. V njem je 14 mičnih povestij, ki so res »v poduk in zabavo«. Ker dandanes Slovenci mnogo več in pa rajši čitajo, kakor so še nedavno, zato ustreza taka knjižica res potrebi, in toplo priporočamo to knjižico bralnim društvom, knjižnicam in vsem onim, ki radi posojajo knjige. S tako knjigo bodo storili dobro delo.

Dr. Fr. L.

HRVAŠKO SLOVSTVO.

Knjige „Matice Hrvatske“ za leto 1891.

Kakor smo ocenjali druga leta knjige »Matice Hrvatske« skrbno, pa tudi z zanimanjem in ljubeznijo za bratovski in mili nam hrvaški narod, tako tudi letos, tem bolj, ker opažamo od leta do leta večji zunanji napredek. Je-li ta napredek istinit, so-li knjige po vsebini od leta do leta boljše, to mora pokazati ocena posameznih knjig. — Ob tej priliki ne moremo si kaj, da ne bi opozorili bratov Hrvatov na jednako dolžnost ali vsaj ljubav proti nam. In ta je: da bi tudi oni tako skrbno in s tolikim zanimanjem preučevali naš napredek, naše delo, kakor naše časništvo, posebej še naš mali list Slovincem razkazuje delovanje in napredovanje Hrvatov. Zdi se nam sicer, da nam Hrvatje ne povračujejo dovolj našega zanimanja. Upamo vendar, da bode i v tem vedno bolje, vsaj mladež — kolikor vemo — ceni in odobruje naše napore.

1. »**Slike iz Bosne**«. Napisao Ivan Lepušić. (Zab. knjiž. zv. 133—136.) 8°. Str. 129. Cena 50 kr. — »Matica Hrvatska« je večkrat jako srečna s svojimi knjigami. Tu nam ponuja razne pripovedke, tam podaje slike z raznih stranij lepe hrvaške domovine; sedaj se giblješ v skalnati Dalmaciji ali pa v kršnem Primorju, malo kasneje se odpelješ v romantično Zagorje, drugikrat v Slavonijo, zemljo plemenito: naša knjižica pa te bode odvedla v Bosno ponosno.

Ta raznovrstnost ugaja čitatelju, »Matici« pa privablja novih členov iz onih krajev, o katerih pripovedujejo knjižice. Če zanimajo knjige nas, kako ne bi še bolj onih, ki živé v tistih krajih!

Lepušić, »pravo pravcato zagrebačko diete«, je sicer nov pisatelj v »Matici«, a ni nov med hrvaškimi pisatelji. Z veliko srečo se je poskusil na pesniškem polju, kar pričajo tudi njegovi »Pjesnički prvijenci«, o katerih je »Dom in Svet« že poročal nekdanj. V »slikah iz Bosne« predstavlja se nam pisatelja, in priznamo radi, da smo z njim jako zadovoljni. V sedmerih črticah, ali boljše pripovedicah nam je podal nekoliko dovršenih slik iz bosenskega življenja, katero mu je dobro znano kot ondi službujočemu učitelju. Večina pripovedek pripoveduje o mohamedancih, katere nam črta Lepušić, kar se mora posebno pohvaliti, kot ljudi, ne pa kot divja strašila v fantastiški obleki, z dolgimi brkami in z dolgim mečem, kako nabadajo kristijane na kolce. Tako pisarjenje se je priljubilo posebno onim pisateljem, kateri niso videli nikdar drugačnega Turka, kakor na ploščici tobačne prodajalnice. Res ne bodemo tajili mnogih in krvavih del, katera so storili Turki kristijanom, vendar treba pomisliti, da sedaj ni več onih razbrzdanih divjakov, in v mnogih hrvaških mohamedancih se pretaka slovanska kri. In res se ne sramujejo nekateri od njih priznati, da so Hrvati, in mnogi delujejo že na slovstvenem polju in prebirajo hrvaške knjige. Matica je dobila pred kratkim baš med bosenskimi mohamedanci mnogo členov, a Lepušićeva knjiga pridobila jih bode še več. Pa oglejmo si vsaj mimogredoč te slike!

Prva nam pripoveduje plemenito delo nekega age, ki je pomagal v hudi zimi od drugega age spodeni krščanski družini. Na Turgenjevov način je tu podal pisatelj lepo božično sliko. Zanimiva je druga, večja, v kateri se nam riše življenje glasovitega bosenskega hajduka Hadži-Ostoje in uči v njej, da se ne smemo maščevati, ker veliko bosenskih kristijanov in mohamedanov je bilo nesrečnih haš zaradi maščevanja. V »Zaprekah« opisuje pisatelj, kako je mala stvarca sprla dve imenitni krščanski rodovini in kako ji je naposled župnik vendar pomiril. »Pobratimi« je zgodovinska pripovedica iz druge polovice osemnajstega stoletja in prekrasno slavi sveto vez pobratimstva, te najlepše cvetke, katera je pognala med južnimi Slovani. Ta pripovedica nam svedoči, da je pisatelj kaj spreten v pripovedovanju zgodovinskih dogodkov, pa bi zato želeli, da nam podá kdaj tudi večjo povest iz bosenske zgodovine. Gradiva mu bode ostajalo, zakaj ne vem, ali ga je kje toliko, kolikor v ponosni Bosni. Nasmejati se moraš »Mehmedu Omeroviću«, kateri ni nikjer uspel, dokler ni naposled sklenil, da začne krasti. Ker ni hotel nikakor opustiti tega sklepa, naučil ga je hodža pošteno krasti, in to mu je privedlo srečo tudi v njegovo hišo. »Rasema« je žalosten list iz bosenskega življenja, ko so se vzdignili bosenski krajišniki proti nečloveškemu Omerpaši, »vlaškemu poturici«. Nu, zadnja pripovedica: »Muratov vir«, slika nam žalosten konec bosenskega trpina.